

Sygn. akt VI Ns 69/13

POSTANOWIENIE

Dnia 10 kwietnia 2014 r.

Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej VI Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w W.

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Anna Garbera

Protokolant Ewelina Gazduła

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2014 roku w Wołowie

na rozprawie sprawy z wniosku R. K.

przy udziale A. Ż. (1), W. J., B. P., J. W. (1), K. W. (1), A. W. (1), J. W. (2), A. W. (2)

o stwierdzenie nabycia spadku po M. J.

I. stwierdza, że spadek po M. J. zmarłej dnia 15 sierpnia 2009 roku w W., ostatnio stale zamieszkałej w W., na podstawie testamentu notarialnego z dnia 09 kwietnia 2009 roku nabyła A. Ż. (1) w całości z dobrodziejstwem inwentarza;

II. nakazuje wnioskodawcy R. K. uiścić na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Środzie Śląskiej kwotę 125,76 zł tytułem wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa na zwrot kosztów podróży i utraconego zarobku świadka P. G.;

III. orzeka, że wnioskodawca i uczestnicy ponoszą koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

Sygn. akt VI Ns 69/13

UZASADNIENIE

Wnioskodawca R. K. wniósł o stwierdzenie praw do spadku po zmarłej w dniu 15 sierpnia 2009 r. w W. M. J., ostatnio stale zamieszkałej w W., na podstawie testamentu notarialnego z dnia 09 kwietnia 2009 r. na rzecz uczestniczki postępowania, małoletniej A. Ż. (1). Wniósł także o potwierdzenie nieważności drugiego testamentu sporządzonego przez M. J. w formie aktu notarialnego przed notariuszem T. G. w dniu 23 czerwca 2009 r..

W uzasadnieniu wnioskodawca podał, iż spadkodawczyni w chwili śmierci pozostawała w związku małżeńskim z W. J., nie miała dzieci własnych ani przysposobionych. W chwili śmierci jej rodzice nie żyli, zmarła posiadała jednego brata, wnioskodawcę R. K.. Wskazał, że spadkodawczyni przed śmiercią sporządziła testament w Kancelarii Notarialnej we W. przed notariuszem P. G., na mocy którego do całości spadku powołała A. Ż. (1), córkę W. i A., urodzoną w dniu (...). Podał, iż po śmierci spadkodawczyni wnioskodawca powziął informację, że spadkodawczyni sporządziła kolejny testament w Kancelarii Notarialnej w W. przed notariuszem T. G., na mocy którego do całości spadku powołała swojego męża uczestnika postępowania, W. J.. Wnioskodawca wskazał, że kwestionuje ważność testamentu sporządzonego w Kancelarii Notarialnej w W. przed notariuszem T. G., podnosząc, że w chwili jego sporządzenia spadkodawczyni znajdowała się w stanie wyłączającym świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Spadkodawczyni chorowała bowiem na nowotwór mózgu i jej stan zdrowia w okresie od maja 2009 r. do śmierci uległ znacznemu pogorszeniu. Spadkodawczyni przyjmowała silne leki przeciwbólowe, miała problemy z komunikacją i rozpoznawaniem osób bliskich. Nadto była hospitalizowana w 4 (...) Szpitalu (...) z Polikliniką SPZOZ we W. i pozostawała pod stałą opieką lekarza pierwszego kontaktu.

Na rozprawie w dniu 16 lutego 2010 r. przedstawicielka ustawowa małoletniej uczestniczki postępowania A. Ż. (1) A. Ż. (2) oświadczyła, że zgadza się z wnioskiem. Uczestnik postępowania W. J., na rozprawie w dniu 16 lutego 2010 r., oświadczył, że jedynie lekarz może stwierdzić czy spadkodawczyni była w pełni władz umysłowych w chwili sporządzenia testamentu (k. 27). Przesłuchiwany wskazał, że nie składa zarzutów co do ważności obu testamentów jednocześnie dodając, iż nie do końca zgadza się z pierwszym testamentem, „z drugim testamentem też nie jest tak jak powinno być” (k. 29), w toku dalszego postępowania, w szczególności po uchyleniu wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania kwestionował ważność pierwszego testamentu wnosząc o stwierdzenie nabycia spadku na podstawie ustawy (k. 409).

Uczestnik A. W. (1) poparł stanowisko wnioskodawcy (k. 268 akt).

Postanowieniem z dnia 17 września 2010 r. Sąd Rejonowy w Wołowie I Wydział Cywilny, na podstawie art. 510 § 2 k.p.c., wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestnika postępowania K. W. (1) (k. 34).

Postanowieniem z dnia 17 maja 2011 r. Sąd Rejonowy w Wołowie I Wydział Cywilny, w związku ze śmiercią uczestnika postępowania S. W. zawiesił postępowanie w sprawie na podstawie art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. (k. 137). Postępowanie w sprawie zostało podjęte postanowieniem z dnia 10 lutego 2012 r. (k. 154).

Postanowieniem z dnia 13 marca 2012 r. Sąd Rejonowy w Wołowie I Wydział Cywilny w sprawie o sygn. akt I Ns 57/12 stwierdził, że spadek po M. J. zmarłej dnia 15 sierpnia 2009 roku w W., ostatnio stale zamieszkałej w W. na podstawie testamentu notarialnego z dnia 09 kwietnia 2009 roku nabyła A. Ż. (1) w całości z dobrodziejstwem inwentarza i orzekł, iż wnioskodawca i uczestnicy ponoszą koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie (k. 166).

Na skutek apelacji powoda od powyższego postanowienia, Sąd Okręgowy we Wrocławiu w II Wydziale Cywilnym Odwoławczym wyrokiem z dnia 12 września 2012 r. w sprawie o sygn. akt II Ca 79/12 uchylił zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w Wołowie do ponownego rozpoznania (k. 214-220). W uzasadnieniu sąd odwoławczy wskazał, że przy ponownym zbadaniu sprawy rzeczą sądu rejonowego będzie ustalenie, czy spadkodawczyni z uwagi na zaawansowanie choroby nowotworowej, była w stanie swobodnie i świadomie sporządzić testament w dniu 09 kwietnia 2009 r., co warunkować będzie ustalenie kręgu spadkobierców testamentowych bądź ustawowych po M. J..

Sąd ustalił w sprawie następujący stan faktyczny istotny dla rozstrzygnięcia:

Spadkodawczyni M. J. zmarła w dniu 15 sierpnia 2009 r. w W.. Ostatnio stale zamieszkiwała w W., przy ulicy (...). W chwili śmierci pozostawała w ważnym związku małżeńskim z W. J., związek małżeński zawierała jeden raz. Spadkodawczyni nie miała dzieci ani własnych ani przysposobionych. Rodzice M. J. to A. S., która zmarła dnia 18 marca 1986 r. oraz J. K. (1), który zmarł dnia 31 stycznia 1992 r. M. J. miała czworo rodzeństwa, w tym brata R. K. oraz trzy siostry: B. P., K. W. (2) i A. W. (3). Siostra spadkodawczyni K. W. (2) zmarła dnia 11 października 1991 r., pozostawiając dwóch synów: J. W. (1) i K. W. (1).

(dowody:

- odpis skrócony aktu zgonu M. J. USC w W. nr (...) k. 9;
- odpis skrócony aktu urodzenia R. K. USC w W. nr (...) k. 10;
- odpis skrócony aktu zgonu K. W. (2) USC w W. nr (...) k. 51;
- odpis skrócony aktu zgonu J. K. (1) USC w W. nr (...) k. 51;
- odpis skrócony aktu zgonu A. S. USC w W. nr (...) k. 94;
- odpis skrócony aktu małżeństwa B. S. (1) i M. P. USC w W. nr (...)/L k. 94;

- odpis skrócony aktu zgonu A. W. (3) USC w Ś. nr (...) k. 147;
- zapewnienie spadkowe wnioskodawcy R. K. k. 28;
- zapewnienie spadkowe A. Ż. (2), działającej jako przedstawiciel ustawowym małoletniej uczestniczki postępowania A. Ż. (1) k. 29;
- zapewnienie spadkowe uczestnika postępowania W. J. k. 29;
- zapewnienie spadkowe uczestniczki postępowania B. P. k. 80;
- odpis skrócony aktu zgonu K. W. (2) USC w W. nr (...) k. 51;
- odpis skrócony aktu urodzenia J. W. (1) USC w W. nr (...) k. 94;
- odpis skrócony aktu urodzenia K. W. (1) USC w W. nr (...) k. 94;
- zapewnienie spadkowe wnioskodawcy R. K. k. 28;
- zapewnienie spadkowe uczestnika postępowania W. J. k. 29;
- zapewnienie spadkowe uczestniczki postępowania B. P. k. 80;
- zapewnienie spadkowe uczestnika postępowania J. W. (1) k. 81).

Siostra spadkodawczyni A. W. (3) zmarła dnia 02 sierpnia 2006 r. A. W. (3) miała czterech synów: A., J., W., który zmarł jako bezdzietny kawaler dnia 17 września 1982 r. oraz S., który zmarł dnia 15 lutego 2011 r. Prawomocnym postanowieniem z dnia 13 grudnia 2011 r. Sąd Rejonowy w Lubinie Wydział I Cywilny, w sprawie o sygn. akt I Ns 1100/11, stwierdził, że spadek po S. W. nabył w całości jego syn A. W. (2).

(dowody:

- odpis skrócony aktu urodzenia J. W. (2) USC w B. nr (...) k. 89;
- odpis skrócony aktu zgonu W. W. (2) USC w L. nr (...) k. 97;
- odpis skrócony aktu urodzenia S. W. USC w W. nr (...) k. 99;
- odpis skrócony aktu urodzenia A. W. (1) USC w W. nr (...)/L k. 99;
- odpis skrócony aktu zgonu S. W. USC w W. nr (...) k. 135;
- odpis skrócony aktu zgonu A. W. (3) USC w Ś. nr (...) k. 147;
- zapewnienie spadkowe wnioskodawcy R. K. k. 28;
- zapewnienie spadkowe uczestnika postępowania W. J. k. 29;
- zapewnienie spadkowe uczestniczki postępowania B. P. k. 80;
- zapewnienie spadkowe uczestnika postępowania A. W. (1) k. 81;
- zapewnienie spadkowe uczestnika postępowania J. W. (2) k. 81;
- postanowienie Sądu Rejonowego w Lubinie Wydziału I Cywilnego z dnia 13.12.2011 r., sygn. akt I Ns 1100/11 k. 153).

Około roku przed śmiercią (w 2008 r.), przed zachorowaniem na nowotwór, na spotkaniach rodzinnych spadkodawczyni informowała o swoim zamiarze przekazania po sobie majątku wnuczce brata A. Ż. (1) oraz o zabezpieczeniu swojego męża W. J., poprzez zapewnienie mu prawa do dożywotniego zamieszkiwania. Wolę taką oświadczała również w obecności osób znajomych (sąsiadki, konkubiny brata R. K.). W marcu 2009 roku spadkodawczyni zachorowała na chorobę nowotworową płuc. W dniu 16 marca 2009 r. została przyjęta do (...) Szpitala (...) we W., gdzie przebywała do dnia 18 marca 2009 r. z rozpoznaniem zmiany guzowatej płuca prawego z przerzutami. W stanie ogólnym dobrym została wypisana do domu, z zaleceniem dalszej opieki ambulatoryjnej i przyjmowania leków. Miała naświetlania, po których czuła się lepiej. Po wyjściu ze szpitala spadkodawczyni przez pierwsze dwa miesiące była samodzielna, poruszała się swobodnie po domu, sama jadła. Miała dobry nie zakłócony kontakt z bliskimi i znajomymi. Od marca 2009 roku po wyjściu ze szpitala ze spadkodawczynią i jej mężem zamieszkała A. J. (matka jej męża).

(dowody:

- dokumentacja medyczna 4 (...) Szpitala (...) z Polikliniką we W. – historia chorób z leczenia szpitalnego spadkodawczyni M. J. – k. 53-74;
- dokumentacja medyczna (...) Centrum Medycznego w W. – historia choroby spadkodawczyni M. J.;
- zeznania świadka A. J. k. 269-270;
- zeznania świadka B. S. (2) k. 270-271;
- zeznania świadka Ł. W. k. 272-273;
- zeznania świadka H. Z. k. 79, 273-274;
- przesłuchanie A. Ż. (2), działającej jako przedstawiciel ustawowym małoletniej uczestniczki postępowania A. Ż. (1) k. 29;
- przesłuchanie wnioskodawcy R. K. k. 28;
- przesłuchanie uczestnika postępowania W. J. k. 29-30;
- przesłuchanie uczestniczki postępowania B. P. k. 80;
- przesłuchanie uczestnika postępowania A. W. (1) k. 81;
- przesłuchanie uczestnika postępowania J. W. (2) k. 81-82).

W dniu 09 kwietnia 2009 r. spadkodawczyni M. J. i jej brat R. K. umową sprzedaży sporządzoną w formie aktu notarialnego stawiając się w Kancelarii Notarialnej we W., przy Placu (...) przed notariuszem P. G. sprzedali małżonkom Z. i J. K. (2) należące do nich udziały wynoszące 1/2 części niezabudowanej działki nr (...) o powierzchni 0,0829 ha położonej w miejscowości W., przy ulicy (...) za kwotę 39.000 zł. Tego samego dnia, będąc w Kancelarii Notarialnej we W., przy Placu (...) po sporządzeniu w/w umowy sprzedaży, M. J. przed notariuszem P. G. wyraziła swoją ostatnią wolę, oświadczając, że do spadku po sobie jako jedyną spadkobierczynią powołuje wnuczkę swojego brata R. A. Ż., córkę W. i A., urodzoną w dniu (...) i przeznacza jej cały swój majątek. Jednocześnie zobowiązała spadkobierczynię A. Ż. (1) do umożliwienia mężowi spadkodawczyni – W. J. dożywotniego zamieszkiwania w nieruchomości przy ulicy (...) w W. – testament notarialny Repertorium A nr 6242/2009.

M. J. w chwili sporządzania testamentu w dniu 09 kwietnia 2009 r. była w stanie świadomości i swobodnie powziąć decyzję i wyrazić swoją wolę ze względu na swój stan psychiczny.

(dowody:

- odpis skrócony aktu urodzenia A. Ż. (1) USC w T. nr (...) k. 10;
- testament notarialny z dnia 09.04.2009 r. (Repertorium A nr 6242/2009) k. 18;
- opinia pisemna sądowo - psychiatryczna biegłego sądowego z zakresu psychiatrii, specjalisty psychiatrii D. R. z dnia 07.07.2013 r. k. 325-327;
- opinia pisemna uzupełniająca sądowo - psychiatryczna biegłego sądowego z zakresu psychiatrii, specjalisty psychiatrii D. R. z dnia 19.10.2013 r. k. 365;
- dokumentacja medyczna 4 (...) Szpitala (...) z Polikliniką we W. – historia chorób z leczenia szpitalnego spadkodawczyni M. J. – k. 53-74;
- dokumentacja medyczna (...) Centrum Medycznego w W. – historia choroby spadkodawczyni M. J.;
- zeznania świadka J. K. (2) k. 290-291;
- zeznania świadka Z. K. k. 291-292;
- zeznania świadka P. G. k. 292-294;
- zeznania świadka H. Z. k. 79, 273-274
- zeznania świadka B. S. (2) k. 270-271;
- zeznania świadka Ł. W. k. 272-273;
- zeznania świadka A. J. k. 269-270;
- przesłuchanie wnioskodawcy R. K. k. 28, 318;
- przesłuchanie A. Ż. (2), działającej jako przedstawiciel ustawowym małoletniej uczestniczki postępowania A. Ż. (1) k. 29;
- przesłuchanie uczestnika postępowania A. W. (1) k. 81;
- przesłuchanie uczestnika postępowania J. W. (2) k. 81-82).

W okresie 2-3 miesięcy przed śmiercią stan zdrowia spadkodawczyni pogorszył się. Spadkodawczyni traciła na wadze. Mało jadła. Nie chodziła, leżała, wymagała pomocy. Miała zaniki pamięci i podczas rozmowy traciła świadomość, zaczynała mówić o czymś innym. Zdarzało się również, że spadkodawczyni miała trudności z wysłowieniem się, zapominała słów, dialog z nią był spowolniony, z czasem te sytuacje były coraz częstsze. W rozmowie traciła wątek, zaczynała zadanie i nie potrafiła go skończyć. Po zapytaniu spadkodawczyni tylko potakiwała lub zaprzeczała. Zmienność stanu świadomości była zależna od samopoczucia w danym dniu. Na miesiąc przed śmiercią (około połowy miesiąca lipca 2009 r.) nie było z nią logicznego kontaktu, nie nawiązywała rozmowy, jej odpowiedzi ograniczały się do partykuł.

(dowody:

- dokumentacja medyczna 4 (...) Szpitala (...) z Polikliniką we W. historia chorób z leczenia szpitalnego spadkodawczyni M. J. k. 53-74;
- dokumentacja medyczna (...) Centrum Medycznego w W. historia choroby spadkodawczyni M. J.;

- pisemna opinia sądowo - psychiatryczna biegłego sądowego z zakresu psychiatrii D. R. k. 104-106;
- zeznania świadka H. Z. k. 79, 273-274;
- zeznania świadka K. G. k. 80;
- zeznania świadka A. J. k. 269-270;
- przesłuchanie wnioskodawcy R. K. k. 28, 318;
- przesłuchanie A. Ż. (2), działającej jako przedstawiciel ustawowym małoletniej uczestniczki postępowania A. Ż. (1) k. 29;
- przesłuchanie uczestnika postępowania W. J. k. 29, 317;
- przesłuchanie uczestnika postępowania A. W. (1) k. 81;
- przesłuchanie uczestnika postępowania J. W. (2) k. 81-82).

Spadkodawczyni w dniu 23 czerwca 2009 r. w mieszkaniu prywatnym przy ulicy (...) w W., przed notariuszem T. G. z Kancelarii Notarialnej w W., przy (...) numer 22 oświadczyła, że odwołuje swój testament sporządzony w dniu 09 kwietnia 2009 r. w formie aktu notarialnego (Repertorium A nr 6242/2009) w którym do całego spadku powołała wnuczkę swojego brata - A. Ż. (1). Oświadczyła również, że do całego spadku powołuje swojego męża W. J., syna R. i A., urodzonego w dniu (...), zamieszkałego w K. numer 25 w W. i przeznacza dla niego cały swój majątek.

M. J. w chwili sporządzania testamentu w dniu 23 czerwca 2009 r. była w stanie świadomości i swobodnie powzięć decyzję i wyrazić swoją wolę, natomiast jej stan psychiczny uniemożliwiał swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli.

(dowody:

- testament notarialny z dnia 23 czerwca 2009 r. (Repertorium A numer (...)) k. 16;
- opinia pisemna sądowo - psychiatryczna biegłego sądowego z zakresu psychiatrii, specjalisty psychiatrii D. R. z dnia 12.03.2011 r. k. 104-106;
- zeznania świadka H. Z. k. 79, 273-274;
- zeznania świadka A. J. k. 269-270;
- zeznania świadka B. S. (2) k. 270-271;
- przesłuchanie wnioskodawcy R. K. k. 28, 318;
- przesłuchanie A. Ż. (2), działającej jako przedstawiciel ustawowym małoletniej uczestniczki postępowania A. Ż. (1) k. 29;
- przesłuchanie uczestnika postępowania W. J. k. 29, 317;
- przesłuchanie uczestnika postępowania J. W. (2) k. 81-82).

Spadkodawczyni M. J. zmarła w dniu 15 sierpnia 2009 r., mając 66 lat. Zmarła w wyniku choroby nowotworowej z przerzutami do mózgu. Nie leczyła się psychiatrycznie, nie była chora psychicznie ani upośledzona umysłowo. Nie toczyło się postępowanie o uznaniu za niegodnego do dziedziczenia. Spadkobiercy M. J. nie zrzekli się dziedziczenia i nie zawierali umów spadkowych. O chwili śmierci spadkodawczyni dowiedzieli się w jej dacie, przy czym A. Ż. (2)

(przedstawiciel ustawowym małoletniej uczestniczki postępowania A. Ż. (1)) oraz A. W. (1) dowiedzieli się o dnia następnego, a J. W. (1) w trzy miesiące po śmierci. Spadkobiercy M. J. nie składali oświadczeń o przyjęciu lub odrzuceniu spadku.

(dowody:

- bezsporne,
- akt skrócony aktu zgonu M. J. sporządzony w Urzędzie Stanu Cywilnego w W., pod numerem (...) k. 9;
- zapewnienie spadkowe wnioskodawcy R. K. k. 28;
- zapewnienie spadkowe A. Ż. (2), działającej jako przedstawiciel ustawowym małoletniej uczestniczki postępowania A. Ż. (1) k. 29;
- zapewnienie spadkowe uczestnika postępowania W. J. k. 29;
- zapewnienie spadkowe uczestniczki postępowania B. P. k. 80;
- zapewnienie spadkowe uczestnika postępowania J. W. (1) k. 81;
- zapewnienie spadkowe uczestnika postępowania A. W. (1) k. 81;
- zapewnienie spadkowe uczestnika postępowania J. W. (2) k. 81)

Sąd zważył, co następuje:

Wnioskodawca domagał się stwierdzenia praw do spadku po zmarłej w dniu 15 sierpnia 2009 r. w W. swojej siostrze - M. J., ostatnio stale zamieszkałej w W., na podstawie testamentu notarialnego sporządzonego w Kancelarii Notarialnej we W., w dniu 09 kwietnia 2009 r. na rzecz uczestniczki postępowania - małoletniej swojej wnuczki A. Ż. (1). Jednocześnie wniósł o stwierdzenie nieważności testamentu sporządzonego później przez M. J. w formie aktu notarialnego, a to w dniu 23 czerwca 2009 r. przed notariuszem T. G. w W..

Wnioskowi powyższemu sprzeciwiał się uczestnik postępowania W. J., mąż zmarłej M. J., kwestionując ważność testamentu notarialnego z dnia 09 kwietnia 2009 r., po stwierdzeniu nieważności testamentu z dnia 23 czerwca 2009 r. wnosił o stwierdzenie praw do spadku po zmarłej na podstawie dziedziczenia ustawowego. Uczestnik postępowania zarzucał, że spadkodawczyni w chwili złożenia oświadczenia zawartego w testamencie z dnia 09 kwietnia 2009 r. powołującego do dziedziczenia wnuczkę wnioskodawcy A. Ż. (1), znajdowała się z uwagi na stan zdrowia (choroba nowotworowa z przerzutami do mózgu) w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. W związku z czym, zdaniem uczestnika postępowania testament z dnia 09 kwietnia 2009 r. należy uznać za nieważny.

Na wstępie wskazać trzeba, że stosownie do art. 670 § 1 k.p.c. Sąd spadku bada z urzędu, kto jest spadkobiercą. W szczególności bada, czy spadkodawca pozostawił testament, oraz wzywa do złożenia testamentu osobę, co do której będzie uprawdopodobnione, że testament u niej się znajduje. Jeżeli testament zostanie złożony, sąd dokona jego otwarcia i ogłoszenia. Z mocy powołanego przepisu za dowód, że nie ma innych spadkobierców, może być przyjęte zapewnienie złożone przez zgłaszającego się spadkobiercę. Sąd spadku w myśl powyższego ma obowiązek z urzędu ustalić krąg podmiotów dochodzących do dziedziczenia po danym spadkodawcy. Zgodnie zaś z przepisami prawa materialnego, a to normą art. 926 § 1 i 2 k.c. powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu. Dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą. Z powołanego przepisu wynika, iż ustawa daje pierwszeństwo porządkowi dziedziczenia określonego przez spadkodawcę w rozrządzeniu testamentowym, a dopiero gdyby zachodziły przeszkody w ten sposób, powołani do spadku byłiby spadkobiercy ustawowi. W myśl art. 945 k.c. nieważny jest testament sporządzony w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji

i wyrażenie woli, pod wpływem błędu lub groźby. Stan wyłączający świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, należy oceniać według wskazówek zawartych w art. 82 k.c., powodem może być choroba psychiczna, niedorozwój umysłowy albo inne chociażby przemijające zaburzenie czynności umysłowych spadkodawcy.

W myśl art. 950 k.c. testament może być sporządzony w formie aktu notarialnego.

Jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego spadkodawczyni M. J. pozostawiła dwa testamenty, oba sporządzone w formie aktu notarialnego. Testamenty zostały sporządzone w krótkim odstępie czasu i o odmiennej treści co do osób uprawnionych do spadku po zmarłej. Nadto z dokumentacji medycznej w przedmiotowej sprawie, jak również z zeznań świadków i przesłuchania stron, wyraźnie wynikało, że spadkodawczyni oba testamenty sporządziła w czasie, gdy znajdowała się w stanie chorobowym, który mógł mieć wpływ na ważność sporządzonych testamentów tj. dnia 09 kwietnia 2009 r. i 23 czerwca 2009 r. W związku z powyższymi okolicznościami, koniecznym stało się rozważenie kwestii ważności każdego z testamentów sporządzonych przez spadkodawczynię.

Pierwszy testament spadkodawczyni sporządziła w dniu 09 kwietnia 2009 r. (Repertorium A nr 6242/2009) przed notariuszem P. G. w Kancelarii Notarialnej we W., w którym do spadku powołała jako jedyną spadkobierczynię, małoletnią A. Ż. (1) (wnuczkę swojego brata R. K.) i przeznaczyła dla niej cały swój majątek. Zaś drugi z dnia 23 czerwca 2009 r. (Repertorium A nr 4565/2009) został sporządzony w mieszkaniu prywatnym W., ul. (...), przed notariuszem T. G., w którym odwołała poprzedni testament i do całego spadku powołała swojego męża W. J. i przeznaczyła dla niego cały swój majątek (testament z dnia 23.06.2009 r. – k. 16).

Biegły w opinii odnosząc się do ważności testamentu z dnia 23 czerwca 2009 r. wskazał, iż zaburzenia stanu psychicznego spadkodawczyni wynikały z ciężkiej choroby somatycznej z guzami typu meta w płacie czołowym i ciemieniowym lewym mózgu. Miały one charakter zmienny i przejściowy, zależny od stanu świadomości w danym dniu. Podkreślił przy tym, iż sama zmiana przerzutowa w mózgu nie powoduje wyłączenia świadomości i swobody testowania, a decydujący jest stan psychiczny, który nie jest wprost proporcjonalny do wielkości i charakteru zmiany nowotworowej mózgu. Jednocześnie zaznaczyć należy, iż skoro spadkodawczyni sporządziła testament w formie aktu notarialnego, co wymagało rozmowy z notariuszem, potrafiła mu przekazać kogo powołuje do spadku, zatem zdawała sobie sprawę z sytuacji i orientowała się w otoczeniu. Stwierdzić więc należy, że w chwili testowania (dnia 23 czerwca 2009 r.) nie było zaburzeń świadomości uniemożliwiających spadkodawczyni podjęcie decyzji i wyrażenie woli, natomiast jej stan psychiczny uniemożliwiał swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli przez testament.

Swoboda postępowania, rozumiana jako zdolność dokonania własnego wyboru, jest bowiem cechą wymagającą analizy na przestrzeni dłuższego czasu i nie jest ona tak zmienna jak świadomość. Jak wskazał biegły sądowy specjalista psychiatra u spadkodawczyni wystąpiły okoliczności mające wpływ na swobodę podejmowania działań. Przede wszystkim przewlekła choroba somatyczna powodująca organiczne uszkodzenia mózgu prowadzi do wzrostu podatności na wpływ otoczenia. Zaś kolejnym czynnikiem wzrostu sugestywności jest izolacja chorej, ograniczenie wcześniejszych częstych kontaktów z sąsiadami, co potwierdzają zeznania świadków, w szczególności H. Z.. Rodzi to poczucie zależności od opiekuna. Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 21 stycznia 2000 r. (II CKN 696/98 LEX nr 530735) wola testowania to wola i świadomość dokonania czynności prawnej na wypadek śmierci. Testator musi obejmować swoją świadomością fakt regulowania losów majątku na czas po swojej śmierci. Sporządzenie przez spadkodawcę testamentu jedynie po to, aby uwolnić się od natrętnych nalegań jakiejś osoby, należy ocenić jako działanie bez woli testowania. Należy przy tym zwrócić uwagę na fakt, iż spadkodawczyni w krótkim okresie czasu od chwili sporządzenia testamentu z dnia 09 kwietnia 2009 r., bo w ciągu dwóch i pół miesiąca, całkowicie zmieniła decyzję co do tego kogo chce ustanowić swoim spadkobiercą. Jednocześnie, jak wynikało z zeznań świadków, także zawnioskowanych przez uczestnika postępowania, stan zdrowia spadkodawczyni w przeciągu zaledwie dwóch miesięcy od sporządzenia pierwszego testamentu z dnia 09 kwietnia 2009 r., uległ diametralnej zmianie na niekorzyść. Zmiany były na tyle dynamiczne, że już po dwóch miesiącach, w dacie sporządzenia drugiego testamentu spadkodawczyni nie była w stanie samodzielnie poruszać się, leżała, a testament w dniu 23 czerwca 2009 r. sporządziła w swoim prywatnym mieszkaniu. Nie powielając treści zeznań poszczególnych świadków, a także stron, należy wskazać tylko niektóre z fragmentów zeznań świadczących o znacznym pogorszeniu się stanu zdrowia

spadkodawczyni w okresie około 2-3 miesięcy przed śmiercią: A. J. „z początku jeszcze synowa chodziła a potem się położyła. Dwa miesiące przed śmiercią już leżała, nie wstawała sama, na początku chodziła do łazienki. Ona się nie żaliła. Widać było, że ją boli i że cierpi”, B. S. (2) „M. poruszała się samodzielnie, sama jadła, myła się, przez pierwsze dwa miesiące, później leżała w łóżku i trzeba było jej we wszystkim pomagać. Było to około trzy, cztery miesiące przed śmiercią kiedy leżała.”, H. Z. „przed śmiercią zachowywała się inaczej, traciła pamięć. Nie pamiętała różnych rzeczy ... z czasem zdarzało się to coraz częściej ... ale 2-3 miesiące przed śmiercią często. Miesiąc przed śmiercią to już w ogóle nie było z nią kontaktu ... nie było żadnej rozmowy”. Wskazać należy, że strony i świadkowie opisywali stan zdrowia spadkodawczyni, na podstawie obserwacji, dokonując własnych ocen co do stanu zdrowia. Ich oceny musiały zostać zweryfikowane, zgodnie z wiedzą i doświadczeniem biegłego z zakresu medycyny, w szczególności czy dostrzeżone przez świadków i strony objawy, mogły mieć wpływ na zdolność spadkobierczyni do swobodnego i świadomego sporządzenia testamentów. Nie bez znaczenia jest także bezsporny fakt, że w tym czasie spadkodawczyni zamieszkiwała i pozostawała pod opieką męża i teściowej i to właśnie na rzecz męża sporządziła drugi testament.

Całokształt okoliczności faktycznych i dowodów zgromadzonych w sprawie, w tym dokumentacja medyczna leczenia spadkodawczyni, zeznania świadków i przesłuchanie uczestników oraz w szczególności kategorię w swych wnioskach opinia biegłego sądowego z zakresu psychiatrii D. R., wskazują, iż spadkodawczyni w dniu 23 czerwca 2009 r. była w stanie świadomie powziąć decyzję i wyrazić wolę, natomiast jej stan psychiczny uniemożliwiał swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli. Wnioskodawca ani żaden z uczestników postępowania nie wnosili zarzutów do opinii sporządzonej przez biegłego psychiatrę w niniejszej sprawie w zakresie ważności drugiego testamentu. Na rozprawie w dniu 13 marca 2012 r. uczestnicy postępowania W. J. i A. W. (1) oświadczyli, że nie kwestionują opinii biegłego i nie wnoszą żadnych zarzutów (k. 165). W konsekwencji powyższych rozważań, w oparciu o ustalone w sprawie okoliczności faktyczne, w tym opinię biegłego sądowego z zakresu psychiatrii, który opierając się na specjalistycznej wiedzy oraz doświadczeniu zawodowym, jednoznacznie stwierdził, iż w wyniku rozwiniętego zespołu psychoorganicznego i sytuacji osobistej testatorka nie miała możliwości swobodnego powzięcia decyzji i wyrażenia woli, testament sporządzony przez spadkodawczynię w formie aktu notarialnego w dniu 23 czerwca 2009 r. uznać należało za nieważny.

W tym miejscu wskazać należy, że na skutek apelacji powoda od postanowienia, które zapadło w niniejszej sprawie dnia 13 marca 2012 r., o sygn. akt I Ns 57/12 Sąd Okręgowy we Wrocławiu w II Wydziale Cywilnym Odwoławczym w dniu 12 września 2012 r. w sprawie o sygn. akt II Ca 79/12 uchylił zaskarżone postanowienie w którym sąd rejonowy stwierdził, że spadek po M. J. zmarłej dnia 15 sierpnia 2009 roku w W., ostatnio stale zamieszkałej w W. na podstawie testamentu notarialnego z dnia 09 kwietnia 2009 roku nabyła A. Ż. (1) w całości z dobrodziejstwem inwentarza i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania (k. 214-220). W uzasadnieniu sąd odwoławczy dzieląc racje apelującego uczestnika postępowania W. J., zalecił, by przy ponownym zbadaniu sprawy sąd pierwszej instancji dokonał oceny ważności testamentu spadkodawczyni w dniu 09 kwietnia 2009 r., w szczególności ustaleń, czy spadkodawczyni z uwagi na zaawansowanie choroby nowotworowej, była ona w stanie swobodnie i świadomie sporządzić testament.

Zgodnie z art. 386 § 6 k.p.c. ocena prawna i wskazania co do dalszego postępowania wyrażone w uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji wiążą zarówno sąd, któremu sprawa została przekazana, jak i sąd drugiej instancji, przy ponownym rozpoznaniu sprawy. Nie dotyczy to jednak wypadku, gdy nastąpiła zmiana stanu prawnego.

Sąd Rejonowy wykonując zalecenie Sądu Okręgowego dopuścił dowód z uzupełniającego przesłuchania stron (k. 317-318), a także zeznań zawnioskowanych świadków: B. S. (2), A. J., H. Z., L. W., J. K. (2), Z. K., notariusza P. G., na okoliczność zachowania spadkodawczyni w kwietniu 2009 r., a także dowód z dokumentu w postaci umowy sprzedaży udziałów w prawie własności nieruchomości z dnia 09 kwietnia 2009 r. sporządzonej przez spadkodawczynię w Kancelarii Notarialnej we W., na okoliczność ustalenia czy tego dnia spadkodawczyni była zdolna świadomie i swobodnie podejmować decyzję i wyrażać swoją wolę. Sąd pominął dowód z przesłuchania świadka T. K., wobec cofnięcia wniosku o jego przesłuchanie (k. 245, 316).

Ważność testamentu sporządzonego przez spadkodawczynię w formie aktu notarialnego w dniu 09 kwietnia 2009 r. była kwestionowana przez uczestnika postępowania W. J.. Dokonując ustaleń w tym zakresie, Sąd oparł się na przedłożonych przez strony dokumentach medycznych, umowie sprzedaży udziałów w prawie własności nieruchomości z dnia 09 kwietnia 2009 r., opinii sądowo – lekarskiej biegłego lekarza psychiatry specjalisty psychiatrii D. R. z dnia 07.07.2013 r. i z dnia 19.10.2013 r. Sąd oparł się również na dowodach z zeznań świadków i przesłuchaniu stron, wskazujących na stan zdrowia psychicznego M. J., w szczególności opisujących sposób jej zachowania się i funkcjonowania, przy czym z dużą ostrożnością oceniał zeznania stron, jako zaangażowanych w spór, dając prymat zeznaniom postronnych osób.

Poczynione o powyższe dowody ustalenia zdaniem Sądu wskazują, iż M. J. w dniu 09 kwietnia 2009 r. była w stanie świadomości i swobodnie powziąć decyzję i wyrazić swoją wolę, sporządzając testament w którym jako jedyną spadkobierczynią powołała A. Ż. (1) oraz zobowiązała spadkobierczynię A. Ż. (1) do umożliwienia mężowi spadkodawczyni – W. J. dożywotnego zamieszkiwania w nieruchomości przy ulicy (...) w W..

Powołany w sprawie biegły miał ocenić z punktu widzenia swojej wiedzy medycznej czy spadkodawczyni w chwili sporządzania testamentu w dniu 09 kwietnia 2009 r. była w stanie świadomości i swobodnie powziąć decyzję i wyrazić swoją wolę. Biegły w opinii sądowo – psychiatrycznej z dnia 07 lipca 2013 r., po zapoznaniu się z całością dokumentacji zawartej w aktach oraz zeznaniami świadków i przesłuchaniem stron wskazał, że nie ma żadnych danych by podejrzewać u spadkodawczyni przewlekłą chorobę psychiczną albo upośledzenie umysłowe. Zaburzenia stanu psychicznego z tego okresu wynikały wyłącznie z ciężkiej choroby somatycznej z guzami typu meta w płacie czołowym i ciemieniowym lewym mózgu, które miały charakter przejściowy, zależny od stanu świadomości w danym dniu. Szpitalne historie choroby opisują zaburzenia z marca 2009 roku, nie ma w nich danych świadczących o przewlekłym charakterze zaburzeń orientacji i kontaktu z otoczeniem. Zdaniem biegłego sama zmiana przerzutowa w mózgu nie powoduje wyłączenia świadomości i swobody testowania ponieważ decydujący jest stan psychiczny, który nie jest wprost proporcjonalny do wielkości i charakteru zmiany nowotworowej mózgu. W ocenie biegłego opisane przez zeznania świadków zachowania spadkodawczyni (z okresu kwietnia 2009), nie wskazują na takie zaawansowanie choroby, aby wyraźnie zwiększona była sugestywność testatorki (spowolnienie, zapominanie słów), w porównaniu z jej funkcjonowaniem na dwa miesiące przed śmiercią, kiedy było już to możliwe ze względu na zmiany w funkcjach poznawczych, świadomość ciężkiej choroby somatycznej. Okoliczności sporządzenia testamentu z dnia 09 kwietnia 2009 r., w porównaniu z dniem 23 czerwca 2009 r. wskazują, że spadkodawczyni w tym okresie była w takim stanie świadomości, w którym mogła wytłumaczyć komu i jaki majątek chce przekazać, zdawała sobie sprawę z sytuacji, orientowała się w otoczeniu. Z kategoriycznych wniosków opinii biegłego wynikało, że w chwili testowania w dniu 09 kwietnia 2009 r. u spadkodawczyni nie było zaburzeń świadomości, uniemożliwiających świadome i swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli.

Uczestnik postępowania W. J. wniósł zastrzeżenia do opinii podnosząc, że biegły w opinii tej nie wyjaśnia, co stanowi podstawę sporządzenia opinii, nadto pomija aspekt wyrażony w opinii z dnia 12 marca 2011 r., że przewlekła choroba somatyczna powodująca ograniczenie uszkodzenia mózgu prowadzi do wzrostu podatności na wpływ otoczenia, a kolejnym czynnikiem wzrostu sugestywności jest izolacja chorej, co rodzi zależność od opiekuna. Zdaniem uczestnika bezsporne w sprawie jest, że sprawy u notariusza we W., z udziałem spadkodawczyni załatwiał wnioskodawca R. K.. Zarzucił, że biegły nie ustosunkowuje się do stanu testatorki z dnia 09 kwietnia 2009 r. odnośnie zagadnienia swobodnego powzięcia decyzji i wyrażenia woli, stwierdzając tylko, że zeznania W. J. i świadków opisujące zmuszenie testatorki do sporządzenia testamentu pozostawia do uznania sądu. W związku z faktem, że testamenty były sporządzone w okresie dwóch miesięcy, a zarówno w pierwszym jak w drugim spadkodawczyni była ciężko chora i nie dołączono żadnych dodatkowych dokumentów medycznych uczestnik wniósł o zobowiązanie biegłego do wydania pisemnej opinii na okoliczność rozbieżności pomiędzy opiniami i odpowiedź w oparciu o dokumentację medyczną i świadków.

Biegły w uzupełniającej opinii pisemnej z dnia 19 października 2013 r. ustosunkował się do zarzutów uczestnika. Wyjaśnił, że przeważające znaczenie miały zeznania świadków, dokumentacja medyczna dostarczyła danych przy

pierwszej opinii. Nadto dodał, że pomiędzy wykryciem zmian nowotworowych, a zgonem spadkodawczyni minęło 5 miesięcy, co świadczy o dynamice rozwoju choroby. Dla tak krótkiego okresu choroby okres dwóch i pół miesięcy to połowa okresu trwania choroby, proporcjonalnie jest to więc duży czas na rozwój zmian i organicznego zaawansowania uszkodzenia mózgu. Wyjaśniał również, iż zależność od opiekuna, to zależność od osoby z którą chora cały czas przebywa, nie wychodzi z domu, jest podatna na długotrwały wpływ. Poprzez takiego opiekuna nie można rozmieć osoby, która zawozi testatora do notariusza. Zaburzenie swobody (w odniesieniu do drugiego testamentu) dotyczy ponadto zmiany decyzji wcześniej wielokrotnie omawianej na spotkaniach rodzinnych, kiedy testatorka była całkowicie zdrowa, i miała swobodę wyboru, tym bardziej, że miała odrębne zdanie niż rodzina. Trudno zdaniem biegłego przypisać sugestywność zaburzeniem swobody (w odniesieniu do pierwszego testamentu), jeśli nie nastąpiła zmiana zdania, co do treści testamentu na przestrzeni lat. Opinia wyjaśnia ponadto, że stan psychiczny spadkodawczyni na początku kwietnia 2009 roku był jeszcze na tyle dobry, że nie uzasadniał rozważania zaburzeń swobody na podłożu psychopatologicznym, w obu przypadkach świadomość była zachowana.

Wnioskodawca nie wniósł zarzutów do opinii biegłego.

Uczestnik postępowania W. J. ustosunkowując się do uzupełniającej opinii biegłego, wskazał, że w jego ocenie biegły nie odniósł się do żadnych zastrzeżeń, nadto w sposób dowolny odniósł się do treści zeznań świadków. Biegły rolę wnioskodawcy sprowadza do zawiezienia spadkodawczyni do notariusza, gdy jest to sprzeczne z zeznaniami uzupełniającymi wnioskodawcy, złożonymi na rozprawie w dniu 13 kwietnia 2013 r. Biegły nie ustosunkował się według uczestnika również do zeznań uczestnika, w których podał, że wnioskodawca miał bardzo duży wpływ na decyzje podejmowane przez spadkodawczynię, że o treści pierwszego testamentu dowiedział się dopiero przy sporządzaniu drugiego testamentu pomimo tego, że wraz z żoną zamieszkiwali razem, aż do jej śmierci. Biegły zdaniem uczestnika nie dokonał analizy zeznań opiekunki, A. J. ani B. S. (2).

Zdaniem Sądu, sporządzone w niniejszej sprawie opinie biegłego sądowego z zakresu psychiatrii D. R. (z 12.03.2011 r., 07.07.2013 r., 19.10.2013 r.) na okoliczność zdolności spadkodawczyni M. J. do sporządzenia testamentów z dnia 09 kwietnia 2009 r. i 23 czerwca 2009 r. są rzeczowe, pełne i wystarczające dla rozstrzygnięcia sprawy. Biegły, posiadając specjalistyczną wiedzę oraz wieloletnie doświadczenie, w oparciu analizę całości dostępnego materiału dowodowego, w tym dokumentacji medycznej, przedstawił spójne i logiczne wnioski, które poddają się w tym zakresie ocenie Sądu. Sporządzone przez biegłego opinie pozwoliły na ustalenie ważności testamentu spadkodawczyni sporządzonego w dniu 09 kwietnia 2009 r. oraz odmowy tego prymatu testamentowi sporządzonemu w dniu 23 czerwca 2009 r. Biegły wbrew stanowisku i zarzutom uczestnika postępowania, odniósł się do całości sprawy, dokonał trafnych spostrzeżeń, co do zeznań świadków, oceniając je pod kątem medycznym. Należy w tym miejscu wskazać, że oceny wiarygodności dowodów, ich spójności i mocy dokonuje Sąd, według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, z uwzględnieniem doświadczenia życiowego, a nie biegły. Ocenie sądu podlega również opinia biegłego.

Zwrócić należy uwagę, że wnioski opinii biegłego, co zdolności spadkodawczyni do sporządzenia testamentu w dniu 09 kwietnia 2009 r. stoją w zgodności w zestawieniu z zeznaniami świadków, a także z przesłuchaniem wnioskodawcy. Podkreślić trzeba, iż jak wynika z przesłuchania wnioskodawcy, A. Ż. (2), B. S. (2), Ł. W., H. Z., Z. K. kwestia wyboru spadkodawczyni polegającego na przekazaniu całości majątku A. Ż. (1) i zapewnieniu dożywotnego mieszkania W. J. - mężowi spadkodawczyni była poruszana wielokrotnie przez spadkodawczynię już wcześniej, albowiem około rok przed sporządzeniem testamentu, omawiano tą kwestię w rodzinie i spadkodawczyni, mimo odmiennego zdania rodziców i brata (proponowali, aby spadek otrzymała córka brata - A. Ż. (2)), podjęła samodzielną decyzję o ustanowieniu swoim spadkobiercą wnuczki brata - małoletniej A. Ż. (1). Świadczy to o woli testatorki, w warunkach zdolności dokonania własnego wyboru, czyli swobodzie postępowania. Jednocześnie zaznaczyć należy, iż spadkodawczyni, poprzez zapis w testamencie z dnia 09 kwietnia 2009 r., zobowiązała swoją spadkobierczynię - A. Ż. (1), do umożliwienia mężowi spadkodawczyni - W. J. dożywotniego zamieszkiwania w nieruchomości przy ul. (...) w W.. Powyższe pozwala ocenić decyzję spadkodawczyni także z punktu widzenia doświadczenia życiowego, jako zamierzoną, przemyślaną,

celową i racjonalną. Spadkodawczyni nie miała własnych dzieci, chciała, aby jej majątek (główny składnik rodzinna nieruchomość w której zamieszkiwała) pozostał w rodzinie.

Nie utrzymały się twierdzenia uczestnika postępowania W. J., jakoby spadkodawczyni już przed sporządzeniem testamentu z dnia 09 kwietnia 2009 roku miała utrudniony kontakt z otoczeniem, nie rozpoznawała osób, miała silne zaniki pamięci, czy traciła świadomość, bądź pozostawała pod wpływem brata - wnioskodawcy. Na takie okoliczności nie wskazują świadkowie, w tym zawnioskowani przez uczestnika postępowania. Zważyć należy, że zeznający świadkowie siostra B. S. (2) i matka A. J. uczestnika postępowania, próbowały wskazywać negatywne zachowania wnioskodawcy wobec spadkodawczyni, które okazały się gołosłowne, nie znalazły potwierdzenia w zeznaniach innych, w szczególności postronnych świadków (przymus, lęk przed wnioskodawcą, sporządzenie testamentu „dla świętego spokoju”), a w części w tym zakresie były niespójne. W ocenie świadka B. S. (2) po wyjściu ze szpitala przez pierwsze dwa miesiące spadkodawczyni „kręciła się po pokoju, wycierała kurze, gotowała, poruszała się samodzielnie, sama jadła, myła się”. Świadek Ł. W. z kolei podała, że spadkodawczyni wiedziała „po co jedzie, z kim jedzie”. W ocenie świadka w kwietniu 2009 roku spadkodawczyni zachowywała się normalnie, a relacje z wnioskodawcą były dobre, zawsze „spadkodawczyni mówiła, że to jej „brachu kochany”, były to „dobre relacje między nimi”. Świadek H. Z., jak podała była sąsiadką i przyjaciółką spadkodawczyni. Miała z nią kontakt, co dwa, trzy dni. Zdaniem świadka „jeśli chodzi o umysł to było wszystko normalnie, wróciła ze szpitala, to też było wszystko w porządku”. Dodaje, że spadkodawczyni „inaczej rozmawiała, blisko końca, mówiła niby logicznie, ale nie na temat. Jak ja ją o coś zapytałam to odpowiadała inaczej niż się po niej spodziewałam, trudno mi to powiedzieć, nie to, że mówiła nie na temat. Nie wiem jak długo przed śmiercią tak było, może dwa, trzy miesiące”.

Spadkodawczyni, co istotne w dniu 09 kwietnia 2009 r. będąc w Kancelarii we W. przy Placu (...) oprócz testamentu sporządziła również umowę sprzedaży udziału 1/2 przysługującego jej w prawie własności nieruchomości, sporządzoną w formie aktu notarialnego, stając osobiście przed notariuszem P. G., na rzecz Z. i J. K. (2). Uczestnicy tej czynności, zeznając w niniejszej sprawie nie wskazali, aby zauważyli, by spadkodawczyni znajdowała się w stanie uniemożliwiającym jej z przyczyn chorobowych, czy innych zawarcie umowy sprzedaży i rozeznania znaczenia tej czynności. Świadek J. K. (2), podała, że spadkodawczyni wypowiadała się swobodnie, normalnie, „absolutnie nic dziwnego nie było w jej zachowaniu”. Świadek nie powzięła żadnych wątpliwości, co do tego, by spadkodawczyni nie rozumiała czynności, której dokonuje z udziałem świadka. Świadek Z. K. również nie zauważył w zachowaniu spadkodawczyni czegoś szczególnego, „zachowywała się normalnie jak każdy zwykły człowiek”. Świadek zeznał, że spotkał się ze spadkodawczynią przed kupnem działki „dwa razy, ustalaliśmy cenę i później trzeci raz u notariusza we W.”. Świadek zeznał, że dyskutował ze spadkodawczynią o cenie działki, jak ją podzielić. Spadkodawczyni aktywnie uczestniczyła w negocjacjach. Podczas sporządzania umowy sprzedaży w dniu 09 kwietnia 2009 r. świadek nie widział żadnych zmian w zachowaniu, ani wyglądzie spadkodawczyni. W ocenie świadka spadkodawczyni swobodnie się wypowiadała, porozumiewała, nie zmieniała swojego stanowiska. Świadek nadto zeznał, że nie odczuł w dniu 09 kwietnia 2009 r. tego, żeby spadkodawczyni działała pod jakąkolwiek presją, czyimś wpływem „gdy byliśmy u notariusza”.

Także relacja notariusza P. G. nie nasuwa wątpliwości, co do zdolności spadkodawczyni w dniu 09 kwietnia 2009 r. do sporządzenia testamentu. Zeznał, że osoby, które chcą dokonać czynności zaprasza „zawsze do gabinetu, rozmowy te odbywają się za zamkniętymi drzwiami. Zwykle proponuję kawę, herbatę na stole mam zawsze soki do poczęstowania się, staram się stworzyć normalną, sympatyczną atmosferę. Pytam, co jest powodem wizyty, sposób wysławiania się, przekazywania myśli jest dla mnie wskazówką czy mogę dokonać określonej czynności”. Jak dodał, w tym wypadku czynność była niestandardowa, na co wskazuje § 2 testamentu, wymagał dodatkowo informacji, dla kogo ma być zapewnione mieszkanie i kim jest ta osoba. Podał, że jeśli są widoczne zewnętrzne objawy choroby, bądź też widoczne w zachowaniu, to znajduje to odzwierciedlenie w dalszych czynnościach. Wówczas świadek odmawia dokonania czynności uznając, że nie może być dokonana.

Wszystkie powyższe dowody przesądzają o ważności testamentu z dnia 09 kwietnia 2009 r.

Zgodnie z treścią art. 1026 k.c. stwierdzenie nabycia spadku nie może nastąpić przed upływem sześciu miesięcy od otwarcia spadku, chyba że wszyscy znani spadkobiercy złożą już oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku. Z kolei wedle art. 1015 k.c. oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania. Brak oświadczenia spadkobiercy w powyższym terminie jest jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku. Jednakże gdy spadkobiercą jest osoba nie mająca pełnej zdolności do czynności prawnych albo osoba, co do której istnieje podstawa do jej całkowitego ubezwłasnowolnienia, albo osoba prawna, brak oświadczenia spadkobiercy w terminie jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza (art. 1015 § 2 zd. 2 k.c.). W niniejszej sprawie wnioskodawca ani uczestnicy postępowania nie złożą oświadczeń o przyjęciu bądź odrzuceniu spadku w ustawowym terminie, przy tym termin ten upłynął. Oświadczenia spadkowe nie składała również przedstawiciel ustawowy A. Ż. (2) w imieniu małoletniej spadkobierczyni A. Ż. (1) (ur. (...)).

W tym stanie rzeczy, na zasadzie art. 1025 § 1 k.c., art. 941 k.c. w zw. z art. 950 k.c. i art. 1015 § 2 zd. 2 k.c. oraz art. 670 k.p.c. w zw. z art. 677 k.p.c., orzeczono jak w punkcie I. sentencji postanowienia.

Rozstrzygając o kosztach postępowania w punkcie III. sentencji Sąd oparł się na treści art. 520 § 1 k.p.c. zgodnie z którym wnioskodawca i uczestnik ponoszą koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. Natomiast wydatkami poniesionymi tymczasowo przez Skarb Państwa na zwrot kosztów podróży i utraconego zarobku świadka P. G., przyznanych postanowieniem z dnia 25 marca 2013 r. sąd postanowił obciążyć wnioskodawcę R. K., który wnioskował o przeprowadzenie w/w dowodu, nakazując mu w punkcie II. sentencji uiścić kwotę 125,76 zł.

Pismo nie wymaga podpisu własnoręcznego na podstawie § 19 ust. 4 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 grudnia 2003 roku w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej jako właściwie zatwierdzone w sądowym systemie teleinformatycznym.